

Regeringens proposition

2001/02:161

Rekryteringsbidrag vid vuxenstudier

Prop.
2001/02:161

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2002

Göran Persson

Thomas Östros
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen fullföljer regeringen planenligt sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag att införa ett nytt rekryterande studiebidrag till vissa vuxenstuderande. Bidraget är en viktig komponent i utvecklingen av vuxenutbildningen. Regeringen föreslår i propositionen att ett rekryteringsbidrag vid vuxenstudier införs. Avsikten är att landets kommuner skall kunna använda rekryteringsbidraget som ett verktyg i sin uppsökande verksamhet för att stimulera till studier på grundskole- och gymnasienivå. Kommunerna skall pröva vilka personer som har förutsättning att få bidraget. Kommunens ställningstagande är bindande för Centrala studiestödsnämnden, som är den myndighet som skall besluta om och betala ut rekryteringsbidraget.

Rekryteringsbidraget skall kunna lämnas under vissa i propositionen närmare angivna villkor. Syftet skall vara att rekrytera personer över 25 år som har kort tidigare utbildning och som är eller riskerar att bli arbetslösa eller som har något funktionshinder. Bidraget avser personer som bedöms ha behov av kompletterande utbildning på grundskole- eller gymnasienivå. Rekryteringsbidraget kan lämnas i mån av tillgängliga resurser. För hanteringen av bidraget på kommunal nivå behöver en ändamålsenlig hanteringsordning inrättas och riktlinjer för användningen av bidraget skall fastställas. Kommunerna skall verka för att riktlinjerna fastställs efter samråd med olika lokala företrädare. Bidraget är ett utpräglat rekryteringsstöd och skall endast kunna lämnas under en begränsad studietid om högst 50 veckor. Rekryteringsbidraget skall i sin helhet vara ett bidrag men i största möjliga mån utformas enligt studiemedelssystemets grundprinciper för att fortsatta studier med studiestöd skall vara möjligt. Bidraget skall t.ex. lämnas som ett

schablonbelopp och vara skattefritt precis som bidraget i studiemedlen. Prop. 2001/02:161
Bidraget skall också vara pensionsgrundande.

För varje kommun skall en särskild resursram beräknas och ett uppföljningssystem knyts till resursramen. Medel som inte utnyttjas skall kunna omfördelas mellan kommunerna. Kommunerna skall kompenseras för sin medverkan i enlighet med finansieringsprincipen.

Regeringen avser att noga följa och senast under 2005 ha utvärderat verksamheten.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om rekryteringsbidrag till vuxenstudier	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	11
2.3	Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480) ...	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	16
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	17
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	18
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift	19
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:497) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)	20
2.10	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	21
2.11	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	22
3	Ärendet och dess beredning	23
4	Politisk inriktning	24
5	Principiella utgångspunkter	25
6	Bidrag för rekrytering till vuxenutbildning	28
7	Rekryteringsbidragets utformning	30
7.1	Bidragets storlek – totalbelopp och bidragsnivåer	30
7.2	Pensionsrätt för studier	33
7.3	Förutsättningar för rekryteringsbidraget	34
7.3.1	Målgrupp	34
7.3.2	Utbildningar med rekryteringsbidrag	37
7.3.3	Deltidsstudier	38
7.4	Längsta tid med rekryteringsbidrag	38
7.5	Regler för tillämpning	39
7.5.1	Tillämpningsprinciper	39
7.5.2	Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring	41
8	Resursram för rekryteringsbidraget	42
8.1	Tillgängliga resurser	42
8.2	Beräkning av kommunal resursram	42
9	Administration av rekryteringsbidraget	43

10	Ekonomiska konsekvenser.....	48	Prop. 2001/02:161
11	Uppföljning av reformen m.m.	49	
12	Författningsreglering och ikraftträdande m.m.	50	
13	Författningskommentar.....	51	
13.1	Förslaget till lag om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.....	51	
13.2	Övriga lagförslag.....	53	
	Förteckning över remissinstanser som avgivit yttrande över promemorian Vuxenstudiebidrag	54	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002.....	55	
	Rättsdatablad.....	56	

Regeringen föreslår att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande,
  2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
  3. lag om ändring i semesterlagen (1977:480),
  4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
  5. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
  6. lag om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
  7. lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
  8. lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift,
  9. lag om ändring i lagen (2001:497) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
  10. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
  11. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
- dels* godkänner
12. vad regeringen föreslår om resursram för rekryteringsbidraget (avsnitt 8).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Statligt rekryteringsbidrag till vuxenstuderande får, i mån av tillgång på medel, lämnas enligt denna lag.

2 § Kommunerna skall, inom ramen för sin uppsökande verksamhet, medverka genom att rekrytera personer till studier.

Kommunerna skall anta riktlinjer för rekryteringsarbetet. Kommunerna skall verka för att riktlinjerna utformas efter samråd med lokala företrädare för berörda myndigheter, arbetstagarorganisationer och organisationer som företräder funktionshindrade.

Grundläggande förutsättningar för bidrag

3 § Rekryteringsbidrag får lämnas till den som har kort tidigare utbildning och som

1. är eller riskerar att bli arbetslös, eller
2. på grund av funktionshinder behöver extra tid för att uppnå studiemålen.

Utbildning

4 § Rekryteringsbidrag får lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som regeringen bestämmer. Bidrag får lämnas bara för studier i Sverige.

Ålder

5 § Rekryteringsbidrag får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år och till och med det kalenderår då den studerande fyller 50 år.

Medborgarskap

6 § Rekryteringsbidrag får lämnas till studerande som är svensk medborgare.

7 § Rekryteringsbidrag får lämnas till studerande som är utländsk medborgare om han eller hon på grund av anställning eller etablering som egenföretagare här i landet kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. EG-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
3. avtalet om fri rörlighet för personer mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan.

Detsamma gäller make, sambo och barn samt andra familjemedlemmar till sådana utländska medborgare.

Utöver vad som följer av första stycket får rekryteringsbidrag lämnas till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige, och
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Övriga förutsättningar för bidrag

Studiernas omfattning m.m.

8 § Rekryteringsbidrag får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst 20 procent av heltid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid av minst tre veckor.

Rekryteringsbidrag får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

9 § Storleken av rekryteringsbidraget bestäms i förhållande till studiernas omfattning. För studerande som inte bedriver heltidsstudier lämnas rekryteringsbidrag med 20, 50 eller 75 procent av helt bidrag.

Tid som rekryteringsbidrag får lämnas för

10 § Rekryteringsbidrag får lämnas under sammanlagt högst 50 veckor.

Rekryteringsbidragets storlek

11 § Rekryteringsbidrag får lämnas med ett belopp som för varje vecka utgör

- 1) 4,39 eller 5,38 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring vid studier på heltid,
- 2) 3,29 eller 4,03 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid,
- 3) 2,19 eller 2,69 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid, och
- 4) 0,88 eller 1,08 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 20 procent men mindre än 50 procent av heltid.

12 § Rekryteringsbidrag enligt 11 § första stycket 1)–3) får lämnas med fullt belopp bara om den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår inte är högre än ett visst belopp (fribeloppet).

Rekryteringsbidrag under sjukdom m.m.

13 § Regeringen får föreskriva att rekryteringsbidrag får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om rekryteringsbidrag vid tillfällig vård av barn och vid närståendevård.

Samordning med andra förmåner

14 § Om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar, får rekryteringsbidrag inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiemedel enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395),
2. aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, eller
4. bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för särskilt utbildningsstöd.

Rekryteringsbidrag får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Kommunens prövning m.m.

15 § En ansökan om rekryteringsbidrag skall ges in till den sökandes hemkommun inom den tid som kommunen bestämmer.

Kommunen skall pröva om sökanden uppfyller de krav som anges i 3 §. Kommunen skall därefter överlämna ansökningen tillsammans med sitt ställningstagande till Centrala studiestödsnämnden.

16 § En kommun som handlägger ärenden om rekryteringsbidrag får ha direktåtkomst till personuppgifter som lagras elektroniskt i Centrala studiestödsnämndens verksamhet. Sådan direktåtkomst får endast omfatta personuppgifter som är nödvändiga för handläggningen av ärenden om rekryteringsbidrag enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Känsliga personuppgifter enligt 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får inte omfattas av direktåtkomst. Direktåtkomst skall vara förbehållen de personer som på grund av sina arbetsuppgifter behöver tillgång till uppgifterna.

Beslut om rekryteringsbidrag

17 § Centrala studiestödsnämnden beslutar om rekryteringsbidrag enligt denna lag.

Rekryteringsbidrag får lämnas endast om

1. kommunen vid sin prövning enligt 15 § har funnit att sökanden uppfyller förutsättningarna för rekryteringsbidrag i 3 §, och
2. förutsättningarna för rekryteringsbidrag i övrigt är uppfyllda.

Om kommunen vid sin prövning har funnit att förutsättningarna enligt 3 § inte är uppfyllda, får bidrag inte lämnas.

Utbetalning av rekryteringsbidrag

18 § Centrala studiestödsnämnden får betala ut rekryteringsbidrag endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier för vilka bidraget har lämnats.

Rätten till rekryteringsbidrag är förverkad, om den studerande inte inom en månad från utbildningens början har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare får rekryteringsbidraget ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

Rätten till rekryteringsbidrag är förverkad om den studerande avlider innan rekryteringsbidraget har betalats ut.

Uppgiftsskyldighet

19 § En studerande som har beviljats rekryteringsbidrag skall till Centrala studiestödsnämnden anmäla sådan ändring av sina förhållanden som har betydelse för rätten till rekryteringsbidrag eller för rekryteringsbidragets storlek.

Återkrav

20 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har orsakat att rekryteringsbidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp, skall Centrala studiestödsnämnden kräva tillbaka det som har betalats ut för mycket. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått bidrag felaktigt eller med för högt belopp och insett eller bort inse detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

Närmare föreskrifter

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till denna lag.

Överklagande

Prop. 2001/02:161

22 § Centrala studiestödsnämndens beslut i ärenden om rekryteringsbidrag får överklagas hos Överklagandenämnden för studiestöd. Har kommunen vid sin prövning enligt 15 § funnit att förutsättningarna för rekryteringsbidrag inte är uppfyllda, får Centrala studiestödsnämndens beslut att avslå en ansökan inte överklagas. Överklagandenämndens beslut med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

I fråga om överklagande av kommunens ställningstagande enligt 15 § gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 15 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

15 §²

Rehabiliteringspenningen skall minskas med det belopp den försäkrade för samma tid får som

1. sjukpenning eller föräldrapenningförmån enligt denna lag,
2. sjukpenning eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt någon annan författning, dock inte livränta till efterlevande samt i övrigt endast till den del ersättningen avser samma inkomstbortfall som rehabiliteringspenningen är avsedd att täcka,

3. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), särskilt utbildningsbidrag eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

3. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), rekryteringsbidrag enligt lagen (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller även beträffande motsvarande förmån som utges till den försäkrade på grundval av utländsk lagstiftning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1999:1397.

2.3 Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 17 § semesterlagen (1977:480) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Frånvaro från arbetet är semesterlönegrundande, när fråga är om

1. ledighet på grund av sjukdom, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar eller om frånvaron beror på arbetsskada,

2. ledighet enligt föräldraledighetslagen (1995:584) dels under tid för vilken havandeskapspenning utges enligt 3 kap. 9 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, dels under tid för vilken föräldrapenning utges i anledning av barns födelse eller adoption enligt 4 kap. 3 och 5 §§ samma lag, i den mån frånvaron för varje barn, eller vid flerbarnsbörd sammanlagt, inte överstiger 120 dagar eller för ensamstående förälder, 180 dagar, dels under tid för vilken tillfällig föräldrapenning utges enligt 4 kap. 10, 10 a, 11 och 11 a §§ samma lag,

3. ledighet på grund av risk för överförande av smitta, om arbetstagaren är berättigad till ersättning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar,

4. ledighet för utbildning, som ej enligt annan lag medför rätt till semesterlön, om arbetstagaren erhåller *särskilt utbildningsbidrag* eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar,

4. ledighet för utbildning, som ej enligt annan lag medför rätt till semesterlön, om arbetstagaren erhåller *rekryteringsbidrag enligt lagen (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande* eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar,

5. ledighet på grund av grundutbildning om högst 60 dagar eller repetitionsutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt, om frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 60 dagar,

6. ledighet enligt lagen (1986:163) om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare, eller

7. ledighet enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård, i den mån frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 45 dagar.

¹ Senaste lydelse 1999:1399.

Har arbetstagare av anledning som anges i första stycket 1 varit frånvarande från arbetet utan längre avbrott i frånvaron än fjorton dagar i en följd under två hela intjänandeår, grundar därefter infallande dag av frånvaroperioden inte rätt till semesterlön.

I frånvaroperiod som avses i första stycket inräknas även dagar under perioden då arbetstagaren icke skulle ha utfört arbete.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för särskilt utbildningsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Prop. 2001/02:161

Häri genom föreskrivs att 17 och 46 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

När ramtid skall bestämmas enligt 12 § räknas inte heller tid då den sökande

1. fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. varit hindrad att arbeta på grund av tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,

3. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetspraktik, aktivitetsgarantin, ungdomsgarantin, datortekverksamhet, arbetslivsinriktad rehabilitering eller projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program,

4. varit hindrad att arbeta på grund av utbildning för vilken *utbildningsbidrag* lämnas enligt *förordningen (1996:1654) om särskilt utbildningsbidrag*, eller

4. varit hindrad att arbeta på grund av utbildning för vilken *rekryteringsbidrag* lämnas enligt *lagen (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande*, eller

5. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i verksamhet där ersättning enligt 3 a § har lämnats,

6. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, eller

7. utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Tid som enligt 13 a § har jämställts med förvärvsarbete skall dock räknas in i ramtiden.

¹ Senaste lydelse 2000:1460.

46 §²

Bestämmelserna i 43 § samt 45 a § första stycket 1 om arbete skall tillämpas i fråga om arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd *och utbildningar för vilka utbildningsbidrag lämnas enligt förordningen (1996:1654) om särskilt utbildningsbidrag*. Bestämmelserna i 44, 45 och 45 a §§ skall därvid gälla i tillämpliga delar.

Bestämmelserna i 43 § samt 45 a § första stycket 1 om arbete skall tillämpas i fråga om arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. Bestämmelserna i 44, 45 och 45 a §§ skall därvid gälla i tillämpliga delar.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för särskilt utbildningsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 2000:1460.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om
inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 24 § lagen (1998:674) om
inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
24 §¹

En försäkrad som under någon
del av ett år har uppburit
studiemedel i form av studiebidrag
enligt 3 kap. studiestödslagen
(1999:1395) skall tillgodoräknas
ett pensionsgrundande belopp för
det året.

En försäkrad som under någon
del av ett år har uppburit
studiemedel i form av studiebidrag
enligt 3 kap. studiestödslagen
(1999:1395) *eller*
rekryteringsbidrag enligt lagen
(0000:000) om rekryteringsbidrag
till vuxenstuderande skall
tillgodoräknas ett
pensionsgrundande belopp för det
året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Senaste lydelse 1999:1409.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:492) om
ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad
ålderspension

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension i stället för dess lydelse enligt lagen (2001:492) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, för en försäkrad som har fullgjort pliktjänstgöring, för en försäkrad förälder till små barn samt för en försäkrad som har studerat med studiemedel.

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, för en försäkrad som har fullgjort pliktjänstgöring, för en försäkrad förälder till små barn samt för en försäkrad som har studerat med studiemedel *eller med rekryteringsbidrag.*

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om
ändring i lagen (2001:492) om ändring i lagen
(1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension i stället för dess lydelse enligt lagen (0000:000) om ändring i lagen (2001:492) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2001/02:81   *Föreslagen lydelse*

2 kap.

5 §

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning eller särskild arbetsskadeersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa har utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

13. särskilt utbildningsbidrag,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga,

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver, samt

17. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen om allmän försäkring.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om
ändring i lagen (1998:676) om statlig
ålderspensionsavgift

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift i stället för dess lydelse enligt lagen (0000:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2001/02:81 Föreslagen lydelse

2 §

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning eller särskild arbetsskadeersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 2 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 2 kap. 6 § första stycket 1–3 nämnda lag,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

13. särskilt utbildningsbidrag,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:497) om
ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Prop. 2001/02:161

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 13 § socialförsäkringslagen (1999:799) i stället för dess lydelse enligt lagen (2001:497) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

13 §

Den som uppbär någon av följande förmåner är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och inkomstrelaterad efterlevandepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn:

1. vårdbidrag, som inte enbart avser merkostnader, enligt 8 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
2. dagpenning från arbetslöshetskassa,
3. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
4. utbildningsbidrag för doktorander,
6. *särskilt utbildningsbidrag,*
7. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
8. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, eller
9. stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst.

2.10 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Prop. 2001/02:161

Häri genom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.
34 §¹

Följande ersättningar i samband med studier skall tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander,	1. utbildningsbidrag för doktorander, <i>och</i>
2. särskilt utbildningsbidrag, <i>och</i>	2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).
3. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).	

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) skall inte tas upp. Detta gäller också bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för särskilt utbildningsstöd.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) *och rekryteringsbidrag enligt lagen (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande* skall inte tas upp. Detta gäller också bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för särskilt utbildningsstöd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för särskilt utbildningsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2001:359.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
25 §¹

Om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar får studiemedel inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

– studiehjälp enligt 2 kap.,
– aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
– utbildningsbidrag för doktorander,
– *särskilt utbildningsbidrag*,
eller

– rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspunkt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för forskarutbildning om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

Om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar får studiemedel inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

– studiehjälp enligt 2 kap.,
– aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
– utbildningsbidrag för doktorander,
– *rekryteringsbidrag enligt lagen (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande*, eller

– rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för särskilt utbildningsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2000:1374.

Regeringen överlämnade i februari 2001 propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72) till riksdagen. Till grund för propositionen låg bl.a. Kunskapslyftskommitténs delbetänkanden Vuxenutbildning och livslångt lärande – Situationen inför och under första året med kunskapslyftet (SOU 1998:51), Vuxenutbildning för alla? – Andra året med kunskapslyftet (SOU 1999:39), slutbetänkandet Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet (SOU 2000:28) samt remissynpunkter på dessa betänkanden. I propositionen beskrivs principerna för ett framtida rekryterande studiestöd för vissa vuxna inom ramen för studiemedelssystemet. Samtidigt föreslås där att varje kommun skall medverka vid rekryteringsförfarandet och yttra sig över ansökningarna om studiestödet. Det särskilda utbildningsbidraget föreslås avvecklas. Riksdagen har godkänt vad regeringen föreslagit (bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

Regeringen har senast i budgetpropositionen för 2002 aviserat sin avsikt att återkomma till riksdagen med precisering av det förslag till nytt studiestöd för vissa vuxna som lagts fram i propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildning samt erforderliga lagförslag.

Inom Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, har det under hösten 2001 utarbetats en promemoria Vuxenstudiebidrag (dnr U2001/4559/ST). I promemorian redovisas den närmare utformningen av vuxenstudiebidraget och arbetsgruppens syn på hur rutinerna för ansökan om stödet och den kommunala medverkan i beslutsprocessen av vuxenstudiebidraget skulle kunna fungera. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet.

I samband med beredningsprocessen har det visat sig att förslaget till ett nytt bidrag vid vuxenstudier kan få effekter vid prövning av villkoren för arbetslöshetsersättning. En ändring föreslås därför på detta område. Regeringens förslag föranleder även följdändringar i annan lagstiftning.

Med anledning av behovet av informationsutbyte mellan kommunerna och Centrala studiestödsnämnden har Datainspektionen beretts tillfälle att lämna synpunkter på författningsförslagen.

Lagrådet

Förslaget om ett nytt rekryteringsbidrag till vuxenstudier innehåller bestämmelser som är gynnsamma för den enskilde. Övriga lagförslag är endast följdändringar med anledning av förslaget att införa rekryteringsbidraget och förslaget att avveckla det särskilda utbildningsbidraget. Regeringen bedömer att lagförslagen inte innehåller sådan reglering som kräver Lagrådets hörande.

År 1997 startade kunskapslyftet, en unik satsning på vuxenutbildning. Bakgrunden var att Sverige i mitten av 1990-talet befann sig i en period av hög arbetslöshet och att regeringen vidtog en rad åtgärder med målsättningen att halvera arbetslösheten fram till år 2000. Landets alla kommuner har deltagit i ett nationellt kunskapslyft för vuxna. Syftet var att på sikt öka sysselsättningen och tillväxten, men också att lägga grunden till en förändrad vuxenutbildning avpassad för det framtida samhällets och arbetsmarknadens krav.

Kunskapslyftet har blivit en stor framgång och satsningen har väckt stor internationell uppmärksamhet. Ca 800 000 personer, framförallt arbetslösa, har under en femårsperiod haft möjlighet att bygga på sina kunskaper. Utvärderingar har visat på en stor andel nöjda vuxenstuderande. Många av deltagarna i kunskapslyftet har fått arbete eller gått vidare till fortsatta studier. Enskilda individer har fått en unik möjlighet att öka sin kompetens och samtidigt växa i tro på sin egen förmåga. Genom uppsökande verksamhet som sker i samverkan med arbetsförmedling och inte minst fackliga organisationer och handikapporganisationer har satsningen nått många som annars inte hade tagit steget in i utbildning. Det förmånliga studiestödet, särskilt utbildningsbidrag (UBS), har bidragit till framgången.

Kunskapslyftsprojektet avslutas i och med utgången av 2002. Men satsningarna på att förbättra befolkningens kunskaper och kompetens fortsätter. Insatser inriktas även fortsättningsvis på att nå dem som är i störst behov av utbildning.

Kraven på flexibilitet och förändring är stora inom såväl arbetslivet som samhällslivet i övrigt. Ett livslångt lärande börjar i det lilla barnets nyfikenhet och kunskapssökande och skall sedan vara en realitet under hela livet. Lärandet blir i allt högre grad en daglig och ständig följeslagare och därmed allt mer ett individuellt projekt. Samhällets insatser måste utgå från att det är de enskilda individernas behov som skall stödjas. Möjligheten till lärande och stödet till detta måste i ökad utsträckning finnas när och där den enskilde behöver och söker ny kunskap. Han eller hon bör själv kunna bestämma innehåll, tidpunkt och form för studierna.

Detta ställer stora krav på fortsatt utveckling av vuxenutbildningen. Regeringen har bland annat utifrån erfarenheterna i kunskapslyftet i propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen formulerat en målsättning för vuxnas lärande samt en strategi för förverkligande av den.

Alla vuxna skall ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning.

Riksdagen har genom beslutet om propositionen fastställt målsättningen och strategin för vuxnas lärande. Pedagogik och arbetsformer måste utvecklas för att motsvara individernas behov och förutsättningar. Individens lärande måste ges stöd i form av vägledning, rådgivning och

validering. Det måste finnas ändamålsenliga lärmiljöer som svarar mot vuxnas varierande behov av och förutsättningar för lärande. En annan viktig del i strategin är att ekonomiskt stöd erbjuds vuxna för att stimulera till deltagande i utbildning och kompetensutveckling.

Ett nytt riktat statsbidrag kommer att utgå till kommuner och folkhögskolor för att de också fortsättningsvis skall kunna erbjuda ett stort utbud av utbildningsplatser i vuxenutbildningen. Staten avsätter också särskilda medel för att stödja kommunernas uppbyggnad av en infrastruktur till stöd för vuxnas lärande. Till en sådan infrastruktur hör bl.a. ändamålsenliga lärmiljöer samt att rådgivning, vägledning och utbildning tillhandahålls i en omfattning som så långt möjligt svarar mot alla vuxnas varierande behov av och förutsättning för lärande. De finns fortfarande grupper som är svåra att nå. För att nå dessa svårrekryterade grupper införs ett nytt förmånligt ekonomiskt stöd med uttalat rekryterande syfte. Det fortsatta statliga stödet till vuxenutbildningen ges därmed en ännu starkare fördelningspolitisk ambition.

Ett nytt rekryteringsinriktat bidrag för studier behövs för att det skall bli lättare att motivera individer som har stort behov av utbildning, men som inte har kvalificerat sig för ersättning från arbetslöshetskassan, eller t.ex. på grund av deltidsarbete har låg sådan ersättning. För dessa grupper har UBS inte utgjort ett möjligt eller tillräckligt starkt stöd. Också individer med läs- och skrivsvårigheter eller andra funktionshinder, som behöver längre tid för att nå studiemålen, skulle med ett sådant stöd ges bättre möjligheter att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Erfarenheter från kunskapslyftet har visat att det är särskilt viktigt för de individer som är minst motiverade till studier att inte behöva vänta på ett besked om ekonomin under studietiden. Det nya systemet syftar till att öka kommunernas förutsättningar att i anslutning till vägledning eller antagning till utbildningen också kunna ge tillförlitliga besked om de ekonomiska villkoren för studierna.

5 Principiella utgångspunkter

Mål

Med anledning av propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229) beslutade riksdagen att ställa sig bakom det i föregående avsnitt nämnda övergripande mål för vuxenutbildningen och en samlad strategi för hur förutsättningarna för vuxnas lärande bör utvecklas för att nå målet.

I strategin för att nå målet är en punkt väsentlig att lyfta fram i detta sammanhang, nämligen att ekonomiskt stöd erbjuds vuxna för att stimulera till deltagande i utbildning och kompetensutveckling.

Stat och kommun har inte ensamma ansvar för att de enskilda individerna erbjuds och tar tillvara de tillfällen till lärande som utvecklingen kräver. Även parterna på arbetsmarknaden och de enskilda medborgarna delar detta ansvar.

Fördelningen av ansvaret mellan individen, arbetslivets organ och samhället är en central fråga. Lika central är frågan hur insatserna skall fördelas mellan individerna. I detta sammanhang diskuteras i första hand de allmännas insatser, som med nödvändighet är begränsade. Inom vuxenutbildningsområdet eftersträvar staten en fördelningspolitisk profil som prioriterar dem med kortast utbildning.

I kunskapssamhället är fördelningsfrågan fortfarande aktuell. Följderna för dem som har den kortaste utbildningen eller inadekvata kunskaper är i dag t.ex. ökad risk för arbetslöshet och svårighet att utnyttja möjligheterna till rörlighet på arbetsmarknaden. De negativa konsekvenserna kan i framtiden försämrats ytterligare. Fördelningsfrågan accentueras av den demografiska utvecklingen, som på sikt medför att tillflödet till arbetsmarknaden av unga med modern utbildning minskar, medan de stora åldersgrupperna, som ofta har mindre aktuell kunskap, utgör en allt större del av arbetskraften. Samhällets insatser för att främja lärande hos den vuxna befolkningen bör därför även fortsättningsvis i första hand riktas mot dem som har störst behov.

Rekrytering

Många vuxna använder sig av de möjligheter till lärande som finns. De allra flesta behöver dock någon form av stöd och vägledning för att kunna välja och planera inte bara sina studier utan också yrkesinriktning och karriär. Utbildnings- och studievelet är också av avgörande betydelse för utvecklingen av självförtroende, social kompetens och personlig mognad. För dem för vilka ett arrangerat lärande är främmande krävs särskilda åtgärder. Spännvidden, från de mest svårmotiverade till de mycket målinriktade som söker sig till vuxenutbildningen för enstaka behörighetsgivande kurser, är mycket stort. Benägenheten att anamma tanken på ett livslångt lärande är inte lika stor hos alla människor.

Varje kommun skall enligt 11 kap. 9 § skollagen (1985:1100) aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande vuxenutbildning och motivera dem att delta i utbildningen. Kommunerna skall dessutom informera om möjligheterna till gymnasial utbildning och verka för att vuxna deltar i sådan utbildning. Vägledningen är viktig inför studiestarten men också under studietiden, och skall ta sin utgångspunkt i individens studiemål. Inom ramen för vägledningsprocessen är det en naturlig åtgärd att kommunerna upprättar individuella studieplaner. Att informera om studiestöd ingår också som ett självklart led i den uppsökande verksamheten. För den uppsökande verksamheten på gymnasial nivå erhåller kommunerna bidrag genom den särskilda utbildningssatsningen för vuxna enligt förordningen (1998:276) om statligt stöd till särskilda satsningar på utbildning av vuxna. Genom kunskapslyftet har den uppsökande verksamheten utvecklats. I dag bedriver kommuner, fackföreningar, handikapporganisationer m.fl. en omfattande uppsökande verksamhet för att nå dels grupper som riskerar arbetslöshet på grund av strukturomvandling, dels grupper med svag anknytning till arbetsmarknaden. Därutöver finns också ett etablerat samarbete mellan arbetsförmedlingarna och olika kommunala förvaltningar för att förbereda och motivera personer med kort utbildningsbakgrund att ta steget till utbildning i syfte att stärka

individens ställning på arbetsmarknaden. Många aktörer är involverade i denna verksamhet och naturligtvis skiljer sig verksamheten åt i olika kommuner. Verksamheten är, enligt regeringens bedömning, synnerligen angelägen och det är av stor vikt att den upprätthålls. Denna utveckling främjas också av det särskilda ekonomiska stöd till utvecklingen av vuxnas lärande som lämnas under 2002.

Ekonomiskt stöd under studietiden

Parallellt med kunskapslyftet infördes UBS. Stödet har kunnat lämnas till personer som är arbetslösa för studier på grundskole- eller gymnasienivå under högst tolv månader. Även anställda har under vissa förutsättningar kunnat få UBS. Stödet har i sin helhet varit ett bidrag som motsvarar beloppet i arbetslöshetsförsäkringen. Utbildningsdepartementet föreslog våren 1999 i en promemoria att en del av beslutsrätten för UBS borde föras över på kommunerna (dnr U1999/2148/ST). Anledningen var att hanteringen av ansökningarna bedömdes vara ett hinder för en mer flexibel kommunal vuxenutbildning eftersom planeringsförutsättningarna hindrades och handläggningen ofta tog lång tid. Den föreslagna ordningen innebar att kommunerna bl.a. skulle få ett större inflytande över urvals- och beslutsprocessen. Promemorian remissbehandlades och de flesta remissinstanser ställde sig positiva till förslagen. Några av de största kommunerna var däremot tveksamma till förslagen eftersom de förutsåg en ökad administration utan att de i utbyte fick besluta om studiestödet. Promemorians förslag ledde inte till någon förändrad administration av UBS.

Regeringen föreslog i propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen att UBS skall avvecklas vid utgången av innevarande år. I stället skall ett nytt rekryterande stöd för vuxnas lärande införas som skall bidra till att uppfylla målen för vuxenutbildningen.

Kommunalt inflytande

För att öka flexibiliteten i vuxenutbildningen fordras att kopplingen mellan utbildningsplats och ekonomiskt bidrag under studietiden stärks. Kommunerna skall därför kunna bestämma vilka personer som skall ha möjlighet att få ett rekryteringsfrämjande bidrag under studietiden. Kommunernas medverkan är en viktig förutsättning för att det skall vara möjligt att rekrytera kortutbildade vuxna, som annars inte skulle sökt sig till utbildning. Det är under ett möte mellan en enskild och en handläggare i kommunen som behovet av kompetensutveckling kan fastställas, en utbildningsinsats kan planeras, information kan inhämtas samt en bedömning om behov av ekonomiskt stöd kan göras. Behovet av kompetensutveckling kan ha framkommit vid den samverkan som sker mellan lokala och regionala myndigheter, organisationer, företag och andra aktörer inom vuxenutbildningen. Av den målgrupp som avses har arbetsförmedlingen och kommunen i många fall ett gemensamt intresse av att rekrytera kortutbildade till studier. Därför är det naturligt att ett samarbete mellan dessa byggs upp för att nå rätt målgrupp. Mot denna

bakgrund anser regeringen att det är rimligt att förutsättningar skapas för att kommunerna själva får möjlighet att under vissa närmare förutsättningar bestämma vilka vuxna personer i kommunen som har störst behov av kompetensutveckling och möjlighet till ekonomiskt stöd under en inledande studieperiod. Med regeringens förslag till ett rekryterande bidrag vid vuxenstudier i denna proposition skapas sådana förutsättningar.

6 Bidrag för rekrytering till vuxenutbildning

Regeringens förslag: Ett nytt bidrag införs i syfte att rekrytera vuxna personer som har behov av kompletterande utbildning på grundläggande och gymnasial nivå. Bidraget benämns rekryteringsbidrag. Bidraget skall användas inom ramen för kommunernas uppsökande verksamhet.

Förslaget föranleder följdändringar i annan lagstiftning.

Promemorians förslag: Stödet skall bygga på de grundläggande principerna för nuvarande studiemedel men utformas som ett särskilt studiebidrag för vissa vuxna. Kommunerna skall kunna använda studiebidraget i sin uppsökande verksamhet. Kommunerna skall bedöma om kriterierna för studiebidraget är uppfyllda och yttra sig över om den enskildes ansökan till Centrala studiestödsnämnden (CSN). CSN beslutar om studiebidraget.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna är positiva till att ett nytt rekryterande vuxenstudiebidrag med ett starkt kommunalt inflytande införs. Flera kommuner anser att förslaget underlättar det uppsökande arbetet. Däremot uppfattar vissa remissinstanser, som CSN och Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS), att den föreslagna ansvarsfördelningen mellan kommuner och berörda myndigheter är oklar och olämplig ur rättssäkerhetssynpunkt.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229) beskrevs principerna för ett framtida rekryterande studiestöd för vissa vuxna inom ramen för studiemedelssystemet. Sedan förslaget om ett nytt vuxenstudiestöd aktualiserats har stödets närmare utformning och dess administration blivit föremål för ytterligare analys dels inom Regeringskansliet, dels genom remissförfarandet med anledning av promemorian Vuxenstudiebidrag (dnr U2001/4559/ST). I promemorian föreslås att stödet skall utformas som ett studiestöd, att administrationen skall handhas av CSN och att den sökandes hemkommun skall vara skyldig att yttra sig över ansökan. Enligt förslaget skall kommunens yttrande i praktiken vara avgörande för om den enskilde skall få stödet eller inte. Flera remissinstanser som CSN, ÖKS, Skolverket, Folkbildningsrådet och vissa kommuner har varit kritiska till det förslag till författningsteknisk lösning som presenterades i remisspromemorian. CSN framhåller bl.a. att ansvarsfördelningen mellan statliga myndigheter respektive kommuner i förhållande till enskilda måste vara tydlig för att

hanteringen skall bli rättssäker. Strävan mot en flexibel utformning av vuxenutbildningen och önskemålet att kommunen både skall ha en frihet och ett avgörande inflytande över vem som skall kunna få bidraget är svår att förena med behovet av att i detalj författningsreglera ett statligt studiestöd.

Remissbehandlingen av promemorian visar tydligt att det finns en stor önskan att ett rekryterande studiebidrag införs med ett starkt kommunalt inflytande. En övervägande majoritet av remissinstanserna har ställt sig bakom grundprinciperna beträffande den föreslagna utformningen av ett rekryteringsfrämjande stöd för vissa vuxna studerande, som kan användas flexibelt i den uppsökande verksamheten och som har koppling direkt till kommunernas möjlighet att erbjuda en utbildning. Däremot kan den föreslagna ansvarsfördelningen mellan kommuner och berörda myndigheter uppfattas som oklar och olämplig ur rättssäkerhetssynpunkt. Regeringen, som tagit intryck av remissopinionen, har därför stannat vid att ett modifierat förslag bör genomföras. Förslaget grundas i huvudsak på studiemedelssystemets grundprinciper men har en annan lagteknisk utformning.

Regeringen har vid en förnyad prövning funnit att det nya bidraget vid vuxenstudier inte bör inordnas i studiestödssystemet. Det avgörande skälet till regeringens ställningstagande är att studiestödssystemet bygger på principen att det är den enskilde som på eget initiativ ansöker om stödet hos CSN, dvs. det krävs inte medverkan av någon ytterligare part. Det nya bidrag som här föreslås införs förutsätter, som redan nämnts, en tydlig kommunal medverkan. Bidraget är dessutom inte generellt utan har en avgränsad målgrupp som behöver en aktiv rekryteringsinsats för att påbörja studier. Resurserna för bidraget är också begränsade. Bidragssystemet bör därför utformas som ett komplement till studiestödssystemet och regleras i en särskild lag. Genom en sådan lag kan å ena sidan en kommunal medverkan i ett statligt finansierat bidragssystem möjliggöras och, å andra sidan, en klarare ansvarsfördelning mellan kommunernas och den administrativa myndighetens ansvar upprätthållas.

Den kommunala medverkan är av avgörande betydelse för att den strategi för den framtida vuxenutbildningen, som regeringen presenterade i propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen och som riksdagen ställt sig bakom, skall kunna utvecklas och de uppställda målen nås. Som en följd av denna strategi är det nödvändigt att beslutet om ett rekryterande bidrag under studietiden fattas så nära individen som möjligt när det gäller att nå personer som annars inte skulle sökt sig till studier. Detta stämmer väl överens med vad remissinstanserna förordat om en stark kommunal medverkan.

Bidraget skall benämnas rekryteringsbidrag. Avsikten är att bidraget skall kunna användas som ett instrument i den uppsökande verksamheten som bedrivs på kommunal nivå i syfte att stimulera vuxna till studier. Målet är att rekrytera personer som bedöms ha behov av kompletterande vuxenutbildning. Stödet skall vara ett utpräglat rekryteringsstöd som bör leda vidare till fortsatta studier, med vanligt studiemedel, inom det reguljära utbildningsväsendet. Studier med detta nya bidrag kan också i vissa fall fungera som en förberedelse inför en arbetsmarknadsutbildning om grundläggande kunskaper på grundskole- eller gymnasienivå är en

förutsättning för att kunna ta del av en specifik arbetsmarknadsutbildning. Det nya bidraget riktar sig till personer som är dels kortutbildade och för vilka studier framstår som främmande eller svåröverstigliga, dels arbetslösa eller riskerar arbetslöshet eller har ett funktionshinder som innebär att han eller hon behöver längre tid att studera.

Rekryteringsbidraget skall vara inriktat mot dem som har behov av kompetensutveckling på grundläggande eller gymnasial nivå men som annars inte själva skulle ta initiativ till att söka sig till studier. Det innebär att bidraget bara kan aktualiseras i samband med den uppsökande verksamheten och i en vägledningssituation. Ett övergripande syfte med bidraget är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden men även att främja personlig utveckling och stimulera till ett aktivt medborgarskap.

Regeringens förslag innebär att kommunerna får ett starkt och effektivt verktyg att använda i sin uppsökande verksamhet. Detta bör ha positiva effekter för vuxna med stort behov av kompetensutveckling. Dessutom underlättas kommunernas utbildningsplanering genom den föreslagna hanteringsordningen vilket också kan bidra till ökad flexibilitet, korta handläggningstider och en mer kostnadseffektiv verksamhet.

Den här föreslagna utformningen av rekryteringsbidraget föranleder vissa följdändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, semesterlagen (1977:480), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395) samt i ändringslagstiftning i vissa av dessa lagar.

Mot bakgrund av att rekryteringsbidraget inte utgör en del av studiestödssystemet behövs en ytterligare översyn av bidragssystemets konsekvenser för andra bidragssystem. Regeringen avser att, om det behövs, återkomma i budgetpropositionen för 2003 med erforderliga lagförslag.

7 Rekryteringsbidragets utformning

7.1 Bidragets storlek – totalbelopp och bidragsnivåer

Bakgrund

Ett nytt sammanhållet studiestödssystem har införts genom riksdagens beslut i december 1999 med anledning av propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96). Den 1 juli 2001 trädde det nya systemet i kraft.

Det reformerade studiestödet innebär att systemet blivit enklare och mer lättöverskådligt. Ett nytt samordnat studiemedel ersätter de tidigare studiestödsformerna studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd (SVUX) och särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (SVUXA). De nya studiemedlen lämnas som bidrag och lån med ett totalbelopp som är lika för alla studerande. Totalbeloppet uppgår i 2002 års priser till 1 663 kronor per vecka. Beloppet är kopplat till prisbasbeloppet. Det finns två olika bidragsnivåer; ett generellt bidrag, 34,5 procent av totalbeloppet och ett

högre bidrag, 82 procent av totalbeloppet. Det högre bidraget kan inom en särskild resursram främst lämnas till vissa studerande med kort tidigare utbildning. Vidare finns det möjlighet för vissa studerande att få ett tilläggs lån med 0,99 procent av prisbasbeloppet, dvs. 375 kronor, per vecka om den sökande under de senaste tolv månaderna närmast före studiernas början haft en årsinkomst som överstigit drygt 157 000 kronor (2002 års priser). Prövningen av rätten till tilläggs lån görs mot den sammanlagda inkomsten av tjänst eller näringsverksamhet.

Rekryteringsbidragets storlek

Regeringens förslag: Rekryteringsbidrag skall kunna lämnas som ett schablonbelopp med 100 procent av totalbeloppet i studiemedlen (4,39 procent av prisbasbeloppet per vecka) eller med 122,5 procent av totalbeloppet i studiemedlen (5,38 procent av prisbasbeloppet per vecka) vid heltidsstudier. Bidraget skall vara obeskattat. Det skall ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda bestämmelser om vad som skall krävas för att få det högre bidraget.

Regeringens bedömning: Förutsättningarna för den högre bidragsnivån bör utformas enligt samma principer som möjligheten att få tilläggs lån inom studiemedelssystemet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är i stort sett positiva till promemorians förslag. Några kommuner, bl.a. Gnosjö, Kalix och Kiruna, menar att bidragsbeloppet är för lågt för att vara rekryterande.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen har i propositionen Om vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72) planerat för den framtida vuxenutbildningen och därvid fört fram förslag om en särskild form av studiemedel för vissa vuxenstuderande. Avsikten är att det nya systemet skall kunna genomföras vid årsskiftet 2002/2003. Regeringen har i det föregående föreslagit att stödet till vuxenstuderande skall få en något annorlunda teknisk utformning och administration än som tidigare aviserats. Avsikten är alltså att bidraget endast skall kunna lämnas under en begränsad inledande studieperiod. Det är därför lämpligt att rekryteringsbidraget i huvudsak följer samma grundprinciper som studiemedel. Detta underlättar övergången mellan rekryteringsbidrag och studiemedel vid fortsatta studier. Utformningen av stödet ställer emellertid stora krav på flexibilitet. Remissinstanserna har i allt väsentligt ställt sig bakom dessa tankegångar.

Regeringen bedömer att rekryteringsbidraget, för att kunna fylla sitt syfte, endast skall bestå av ett bidrag utan någon lånedel. Utgångspunkten är att stödet skall harmoniera med reglerna för studiemedel. Det innebär t.ex. att beloppet skall vara generellt och lämnas som ett schablonbelopp. Totalbeloppet bör som studiemedel relateras till prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den princip som vuxenstudiestöden tidigare baserats på, nämligen kopplingen till tidigare ersättning från arbetslöshetskassa, skall

upphöra. Beloppet beräknas per vecka på samma sätt som studiemedel. De studerande i detta nya system får inte stöd i egenskap av arbetstagare och bidragsbeloppen blir generella och enhetligt stora. Beloppet till den enskilde skall alltså bestämmas till ett schablonbelopp utan anknytning till inkomst. Rekryteringsbidraget till vuxenstuderande skall därför vara skattefritt precis som bidraget i studiemedlen.

Bidragsnivåer

Studiemedlens totalbelopp, dvs. summan av bidrag och lån, är för närvarande 1 663 kronor per vecka vid heltidsstudier. Studerande som är 25 år eller äldre har under vissa förutsättningar möjlighet att få ett tillägglån med 375 kronor per vecka. Det maximala studiestödsbeloppet blir i sådana fall 9 058 kronor per studiemånad (nio månader). Regeringen anser att det skall vara möjligt att, i rekryteringssyfte och under vissa närmare angivna förutsättningar och ekonomiska ramar, lämna ett bidrag som motsvarar de båda högsta nivåerna i studiemedlen. Så generösa bidrag förväntas få en klart rekryterande effekt. Skuldsättningen under den samlade utbildningstiden kan därmed hållas nere.

Regeringen föreslår därför att rekryteringsbidraget skall bestämmas till 100 procent av totalbeloppet i studiemedlen (4,39 procent av prisbasbeloppet per vecka) eller med 122,5 procent av totalbeloppet i studiemedlen (5,38 procent av prisbasbeloppet per vecka) vid heltidstudier.

Bidragets storlek är av stor betydelse vid rekryteringen till utbildningen. Eftersom personens livssituation och sociala ställning ofta har central vikt vid valet att börja studera är också beloppsnivån viktig. I propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10) motiverade regeringen sitt förslag att införa ett tillägglån som komplement till vissa studerande med att studierna medför en ansträngd ekonomi, t.ex. till följd av att den tidigare arbetsinkomsten gett förutsättningar för betydligt större levnadsomkostnader än vad totalbeloppet i studiemedlen medger. På motsvarande sätt är det rimligt att den högre nivån i rekryteringsbidraget riktas till personer som tidigare haft en normal heltidsinkomst. I annat fall är studier inte ett realistiskt alternativ att föreslå individen. Några kommuner menar att det högre bidragsbeloppet bör kunna lämnas oavsett tidigare inkomst. Eskilstuna kommun anser att även personer som lämnar sin föräldraledighet bör kunna få det högre bidraget. Regeringen anser dock att det är rimligt att den ekonomiska situationen är vägledande vid avgörande av bidragsnivå. Förutsättningarna för att få den högre bidragsnivån inom rekryteringsbidraget bör därför utformas på motsvarande sätt som möjligheten att få tillägglån inom studiemedelssystemet vilket gör det lättare att fortsätta studera inom det senare systemet. Den sökandes inkomst under de senaste tolv månaderna närmast före studiernas början bör alltså vara vägledande vid avgörande av bidragsnivå. Med inkomst avses här inkomst av tjänst och näringsverksamhet i enlighet med skattelagstiftningens inkomstbegrepp. Regeringen anser, i likhet med flertalet remissinstanser, att den sökande själv på heder och samvete skall försäkra sin inkomst. Uppgiften kan naturligtvis kontrolleras i efterhand.

Det skall ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda bestämmelser om vad som i övrigt skall krävas för att kunna få det högre bidraget inom rekryteringsbidraget.

Totalbelopp och bidragsnivåer för rekryteringsbidraget i kronor (2002 års priser)

	% av totalbeloppet	per studiemånad
Bidragsnivå 1	100%	7 391
Bidragsnivå 2	122,5 %	9 058

7.2 Pensionsrätt för studier

Regeringens förslag: En studerande som uppbär rekryteringsbidrag skall, på samma sätt som den som uppburit studiemedel i form av studiebidrag enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395), tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för sina studier under året. Förslaget föranleder en ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker att bidraget utformas enligt samma grundprinciper som studiemedel.

Skälen för regeringens förslag: Studiemedelsreformen, som trädde i kraft den 1 juli 2001, innebar flera viktiga förbättringar för den enskilde. Bland annat blev bidragsdelen i studiemedlen pensionsgrundande. Regeringen har i det föregående föreslagit att rekryteringsbidraget i huvudsak skall följa samma grundprinciper som studiemedel. Motivet är bl.a. att underlätta övergången mellan rekryteringsbidrag och studiemedel vid fortsatta studier. Rekryteringsbidraget skall därför, precis som bidragsdelen i studiemedelssystemet, vara pensionsgrundande. Beräkningen av det pensionsgrundande beloppet skall ske på samma villkor. Det innebär att det för året utbetalda rekryteringsbidraget räknas upp med 38 procent, vilket motsvarar vad ett beskattat bidrag skulle ha uppgått till. Detta uppräknade belopp tillgodoräknas den enskilde i pensionssystemet. Den studerande behöver inte betala någon allmän pensionsavgift för bidraget, utan staten ansvarar för hela avgiften.

Den enskilde kompenseras för att han eller hon helt eller delvis avstått från förvärvsarbete och därigenom inte kunnat tjäna in pensionsrätt. För att tillgodoräkna pensionsgrundande belopp för studier skall påverka storleken på den pension som faktiskt skall betalas ut, skall krävas att det s.k. förvärvsvillkoret är uppfyllt. Förvärvsvillkoret är uppfyllt när det för den försäkrade har fastställts pensionsgrundande inkomst som för vart och ett av fem år uppgår till minst två inkomstbasbelopp.

Förslaget föranleder en ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension samt vissa följdändringar i angränsande lagstiftning.

7.3.1 Målgrupp

Regeringens förslag: Rekryteringsbidrag skall kunna lämnas till personer som har kort tidigare utbildning om de antingen är eller riskerar att bli arbetslösa eller har något funktionshinder och på grund härav behöver extra tid för att nå studiemålen. Bidraget kan lämnas från och med det kalenderår som den studerande fyller 25 år till och med det kalenderår då den studerande fyller 50 år.

Det skall ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda bestämmelser om vad som i övrigt skall krävas för att kunna få bidrag.

Regeringens bedömning: Personer som inom de fem senaste åren har studerat med studiestöd bör inte vara aktuella för rekryteringsbidraget.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser, bl.a. Arbetsmarknadsstyrelsen, Statens skolverk, CSN och vissa kommuner, anser att den övre åldersgränsen bör bestämmas till 55 år.

Skälen för regeringens förslag och bedömning:

Studieovana grupper

Bidraget skall vara rekryteringsfrämjande och därför lämnas till en begränsad målgrupp. De som har störst behov av utbildning skall ges möjlighet att bygga på med nya kunskaper. Avsikten är att genom bidraget rekrytera kortutbildade vuxna som är studieovana och som annars inte skulle ha sökt sig till utbildning. För de personer som är aktuella för bidraget är skuldsättningen inom det ordinarie studiemedelssystemet inte en realistisk tanke. Syftet är att förmå personer som behöver kompetensutveckling att börja studier med det nya bidraget. För de personer som kommer att kunna få bidraget kan studierna bidra till personlig utveckling, till att bygga upp ett självförtroende och en tilltro till den egna förmågan. En grundprincip i det statliga studiestödssystemet är att den studerande och samhället på något sätt skall dela på insatserna och riskerna. Erfarenheterna från kunskapslyftet visar att för många personer med kort utbildning gäller det att övervinna ett motstånd till studier. När de väl kommit över den första osäkerheten är de beredda att ta en sådan ekonomisk risk som studier med studiemedel annars utgör.

Eftersom det rekryterande bidraget är begränsat i tid (se avsnitt 7.4 angående längsta tid) erbjuder staten studiemedel till de personer som, efter det att den studiemotiverande grunden har lagts, går vidare till fortsatta studier.

En viktig förutsättning för att få rekryteringsbidraget bör enligt regeringens bedömning därför vara att den enskilde inte har studerat med studiestöd under de senaste åren. Mot bakgrund av att den särskilda satsningen på vuxenutbildning inleddes i och med kunskapslyftet, kan det vara rimligt att ange att de personer som studerat med studiestöd de senaste fem åren inte kan komma i fråga för rekryteringsbidraget.

Avsikten är att bidraget skall riktas till vuxna med kort tidigare utbildning som är i behov av kompetensutveckling men som ännu inte rekryterats till en längre kompetenshöjande utbildning på grundskole- eller gymnasienivå. Utgångspunkten i remisspromemorian var att bidraget bara skulle kunna lämnas till studerande, som saknar slutbetyg eller motsvarande från treårig gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning. CSN och ÖKS har emellertid invänt mot denna formulering av utbildningsbakgrund och bl.a. anfört att formell utbildningsbakgrund inte alltid är någon bra värdemätare på det aktuella behovet av utbildning. Regeringen instämmer i detta. Den föreslagna målsättningen med rekryteringsbidraget innebär att det inte är relevant att i varje enskilt fall försöka avgöra exakt vilken utbildning som personen genomgått för länge sedan. Det viktiga är i stället att det kan konstateras att vederbörande har kunskapsluckor och ett stort behov av kompetensutveckling och därför bör rekryteras till studier på grundläggande eller gymnasial nivå.

Ålder

Rekryteringsbidraget skall vara tydligt avgränsat efter ålder och utbildningsbehov. En lägsta ålder för rätt till stöd måste finnas dels för att undvika avhopp i gymnasieskolan, dels för att tydliggöra att t.ex. de ungdomar som kompletteringsläser i komvux inte ingår i målgruppen. Bidraget skall därför kunna lämnas fr.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 25 år. Likaså är en övre åldersgräns nödvändig. Syftet med bidraget är att rekrytera till fortsatta studier även sedan de 50 veckor som rekryteringsbidraget kan utgå har förbrukats. Det är därför nödvändigt att regelverket harmonierar med studiemedelssystemet. Rekryteringsbidraget skall därför få lämnas längst t.o.m. det kalenderår då den sökande fyller 50 år på samma sätt som studiemedel.

Många remissinstanser har mot bakgrund av behovet av livslångt lärande förordat att bidraget skall kunna lämnas även efter 50 års ålder. Vikten av livslångt lärande kan, enligt regeringen, inte nog understrykas. Den demografiska utvecklingen i Sverige medför på sikt att en stor del av den äldre arbetskraften kommer att ha en utbildning som ligger långt tillbaka i tiden. Det innebär att många människor har behov av att förnya och aktualisera sina kunskaper. Regeringen delar således remissinstansernas synsätt vad gäller behovet av möjligheter för äldre att studera. För att möta detta behov beslutade riksdagen med anledning av propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10) att höja den övre åldersgränsen från 45 år till 50 år. Gränsen bestämdes bl.a. mot bakgrund av tidigare erfarenheter av antalet studerande i olika åldersintervall samt av enskildas benägenhet att skuldsätta sig i dessa åldrar. I det nya studiemedelssystemet infördes också en begränsad möjlighet för personer över 50 år att få studiemedel i form av studiebidrag för studier vid vissa särskilda utbildningar. Det rör sig om studerande i åldrarna 51–55 år som genomgår yrkesinriktad utbildning inom områden där det råder brist på utbildad arbetskraft.

Vad gäller det rekryteringsbidrag som föreslås i denna proposition menar regeringen att detta bidrag, med dess inriktning mot att stimulera

till studier, även i denna del måste överensstämman med studiemedelssystemets regelverk. Utan denna koppling är risken stor att enskilda personer kommer att rekryteras till studier som inte kan avslutas med statligt finansierat studiestöd. En högre åldersgräns än 50 år för rekryteringsbidraget innebär att också åldersgränsen i studiemedelssystemet skulle behöva höjas med bl.a. åtföljande ökade utgifter för staten. Frågan om hur förutsättningarna för ett livslångt lärande skall förbättras måste ses i ett bredare perspektiv än vad som är möjligt i detta sammanhang. I framtiden måste det finnas många sätt att möjliggöra ett livslångt lärande för den enskilde. Regeringen avser att noga följa dels studiemedelsreformen, dels utvecklingen inom andra näraliggande politikområden.

Arbetslös eller riskerar arbetslöshet

Utöver dessa grundläggande villkor beträffande ålder och utbildningsbakgrund måste den sökande vara arbetslös eller anställd men i behov av kompetensutveckling för att inte riskera att bli arbetslös.

Det finns bland dem som är inskrivna i aktivitetsgarantin på arbetsförmedlingen personer som har stort behov av att förbättra sina kunskaper på grundläggande nivå. Många av dem hör till gruppen långtidsarbetslösa och en utvecklad kompetens kan i vissa fall, tillsammans med andra insatser, vara helt avgörande för den enskildes möjligheter att återgå till den reguljära arbetsmarknaden.

Enligt regeringens bedömning bör det däremot inte krävas att den arbetslöse faktiskt är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen för att komma i fråga för rekryteringsbidraget. Det är viktigt att det finns en möjlighet att locka personer till studier trots att de inte officiellt registrerat sig som arbetslösa. Det finns ett mycket stort antal anställda med kort utbildning i framför allt små och medelstora företag där den tekniska utvecklingen och kundernas kvalitetskrav hotar företagets överlevnad. Genom deltidstudier under anställningen skulle de anställda kunna förbättra sina förutsättningar vid produktionsomställning eller företagsnedläggning. En person som är i behov av kompetensutveckling på grund av ny produktionsteknik, arbetsorganisationsförändringar eller strukturomvandlingar skall, i enligt med vad som angavs i propositionen om Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72), anses vara i en sådan situation att han eller hon riskerar arbetslöshet och därmed vara berättigad att få rekryteringsbidraget. Avsikten är alltså att nå personer som bedöms ha eller kunna få svårigheter att få ett nytt jobb på den reguljära arbetsmarknaden eller få behålla sitt arbete utan kompletterande utbildning. Utbildningsinsatsen har bäst förutsättningar att lyckas om den kan planeras och inledas så snabbt som möjligt. Motivationsarbete tar tid. Det kan, enligt regeringen, innebära att en möjlig utbildningsinsats fördröjs om kommunen väntar till dess att en person är varslad innan rekryterings- och motivationsprocessen inleds. Den tid som individen befinner sig utanför arbetsmarknaden kan på så sätt bli förlängd. Enligt regeringens bedömning skall det därför vara möjligt för kommunen att rekrytera en person till studier och för CSN att besluta om rekryteringsbidraget redan innan en person faktiskt blivit varslad om uppsägning.

Rekryteringsbidraget skall också kunna lämnas till kortutbildade vuxna som har vissa funktionshinder och som på grund härav behöver extra tid på sig för att uppnå studiemålen, i synnerhet under studiernas början, om de grundläggande villkoren för rätt till stöd föreligger. De personer som här avses behöver varken vara arbetslösa eller riskera arbetslöshet men skall i övrigt uppfylla behörighetskraven för bidraget. Det handlar inte sällan om personer som har läs- och skrivsvårigheter eller personer som har förvärvat ett funktionshinder i vuxen ålder, som påverkar förutsättningarna för studiearbetet. För att nå dessa män och kvinnor är det naturligt att den uppsökande verksamheten genomförs i nära samarbete med t.ex. handikapporganisationerna. Remissinstanserna har i allt väsentligt välkomnat förslaget i denna del.

Närmare föreskrifter

Det skall ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda bestämmelser om vad som i övrigt skall krävas för möjlighet att kunna få rekryteringsbidraget.

7.3.2 Utbildningar med rekryteringsbidrag

Regeringens förslag: Rekryteringsbidraget skall kunna lämnas till studerande vid de utbildningar som regeringen bestämmer för studier i Sverige.

Regeringens bedömning: Bidraget bör kunna lämnas till studerande vid studiestödsberättigande utbildningar på grundskole- eller gymnasienivå.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Promemorians förslag tillstyrks överlag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Avsikten är att rekryteringsbidraget skall kunna lämnas till studerande för utbildning på grundskole- eller gymnasienivå vid samma lärosäten och utbildningar som kan ge rätt till det högre bidraget inom studiemedelssystemet för sådana studier. Bidraget skall alltså kunna lämnas till studerande vid alla studiestödsberättigande utbildningar i Sverige oavsett vem som anordnar utbildningen. Utbildning vid folkhögskolor kan anordnas både i allmän och i privat regi. Folkbildningsrådet påpekar i sitt remissvar att det är viktigt att en person som rekryteras till en folkhögskola får samma möjligheter till bidraget som om det gällt en utbildning som kommunen själv anordnar eller upphandlat. Därför är det enligt regeringens mening viktigt att den kommunala handläggaren samråder med utbildningsanordnaren.

Regeringens förslag: Rekryteringsbidrag skall få lämnas för deltidstudier som omfattar minst 20, 50 eller 75 procent av heltid. Storleken av bidraget bestäms i förhållande till studiernas omfattning.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De fåtal remissinstanser som berört frågan har ställt sig bakom förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Utformningen av bidraget för vuxna ställer stora krav på flexibilitet. I samband med riksdagsbehandlingen av propositionen Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen har Riksdagens utbildningsutskott framhållit att det är angeläget att det nya bidraget får en sådan utformning att det understöder flexibelt lärande (bet. 2000/01:UbU15). Rekryteringsbidraget bör därför kunna lämnas för studier på såväl heltid som deltid. Avsikten med det förmånliga rekryteringsbidraget är bl.a. att kunna rekrytera den som behöver kompetensutveckling till mer begränsade studier, under en inledningsperiod, t.ex. en dag i veckan. Mot bakgrund härav bör det vara möjligt att – inom ramen för bidraget – studera på halvfart, på trekvartsfart eller på 20 procent av heltid. Storleken på bidraget bestäms i förhållande till studiernas omfattning. Möjligheten att kunna lämna rekryteringsbidraget vid deltidstudier bedöms som klart rekryteringsfrämjande.

7.4 Längsta tid med rekryteringsbidrag

Regeringens förslag: Rekryteringsbidraget skall kunna lämnas för högst 50 veckor oavsett studieomfattning.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Några kommuner, som Gnosjö och Vansbro, har invänt att stödtiden bör vara längre. Flera remissinstanser, bl.a. Statens skolverk och kommunerna i Mora, Vansbro och Örebro anser att bidraget borde kunna lämnas under längre tid än 50 veckor om studierna sker på deltid.

Skälen för regeringens förslag: Rekryteringsbidraget är endast avsett att lämnas under en begränsad period eftersom bidraget är ett utpräglat rekryteringsstöd. När nya studerande är värvade och studierna har pågått under en tid är det rimligt att de studerande övergår till studiemedel i den mån de studerande fortsätter att följa en reguljär utbildning. Regeringen anser därför att rekryteringsbidraget skall lämnas under högst 50 veckor oavsett studieomfattning. Vissa kommuner bl.a. Gnosjö kommun förordar att bidraget skall kunna lämnas för längre tid än 50 veckor så att det finns möjlighet att även avsluta påbörjad utbildning utan att behöva låna pengar till studierna. Även inom studiemedelssystemet finns dock en högre förmånlig bidragsnivå som kan bli aktuell för dessa studerandegrupper. Beloppsmässigt överensstämmer de olika stöden med varandra. Regeringen anser därför att 50 veckor är en väl avvägd tid för studier med det förmånliga bidraget.

Bidraget skall, som tidigare nämnts, även kunna lämnas vid deltidstudier. Flera remissinstanser har hävdade att stödtiden i motsvarande mån bör kunna förlängas. Regeringen anser emellertid inte att det är rimligt att utsträcka de 50 veckorna och lämna bidraget under kanske flera års tid om studierna endast bedrivs på deltid. Bidragets syfte, att locka till studier, måste rimligen anses infriat redan det första året. Tiden med rekryteringsbidrag kommer naturligtvis inte heller att räknas in i den längsta tid som gäller för vanligt studiemedel för den aktuella utbildningsnivån. Detta innebär att de målgrupper som rekryteringsbidraget är avsett för, har möjlighet att efter ett inledande studieår med sådant stöd, fullfölja påbörjade studier med studiemedel med ograverat antal studiestödsveckor. Enligt regeringens bedömning innebär detta en ökad möjlighet för t.ex. personer med läs- och skrivsvårigheter att nå studiemålen med studiestöd under hela utbildningstiden.

7.5 Regler för tillämpning

7.5.1 Tillämpningsprinciper

Regeringens förslag: Reglerna för tillämpning av rekryteringsbidraget skall i så stor utsträckning som möjligt överensstämma med reglerna för studiemedel.

Regeringens bedömning: De ytterligare tillämpningsföreskrifter som regeringen, eller den myndighet som regeringen utser, beslutar om bör på samma sätt ansluta till reglerna för studiemedel.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bl.a. Örebro kommun, framhåller att det är bra att det nya stödet samordnas med studiemedlen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Rekryteringsbidragssystemet skiljer sig från det ordinarie studiemedelssystemet i flera viktiga avseenden bl.a. vad gäller bidragets storlek, den begränsade stödtiden, den kommunala medverkan och de ekonomiska ramarna. I övrigt är avsikten att bidragssystemet så långt som möjligt bör följa det gängse studiemedelssystemets grundprinciper. Det medför att administrationen av rekryteringsbidraget inte behöver tyngas onödigt och att den enskilde har möjlighet att informera sig om vilka studiestödsregler som kommer att gälla vid fortsatta studier. Detta är särskilt viktigt eftersom rekryteringsbidraget endast kan lämnas under en begränsad tid och den studerande som väljer att fortsätta studera med studiemedel måste följa studiemedlets regelsystem. Det vore t.ex. olyckligt om en person rekryteras till grundläggande studier med rekryteringsbidrag och det senare visar sig att personen inte uppfyller behörighetskraven för studiemedel och därmed inte har någon möjlighet att avsluta studierna med studiestöd.

Bidraget bör därför följa de bestämmelser som gäller för studiemedel t.ex. när det gäller krav på medborgarskap och grundas på samma system för veckoberäkning. Bidraget skall också bara lämnas om studietiden är minst tre veckor. För att underlätta administrationen behöver utformning

av och förfaringssättet kring ansökan om rekryteringsbidrag vara enhetligt. Det är därför lämpligt att CSN får möjlighet att utfärda föreskrifter härom. Utbetalningsrutinerna bör också ske enligt samma principer som för studiemedel. Studieaktivitetskontroll bör naturligtvis ordnas på lämpligt sätt så att utbetalning inte sker till någon som faktiskt inte studerar eller som avbrutit studierna i förtid. Det är också viktigt att en studerande anmäler till CSN sådan ändring av sina förhållanden som har betydelse för förutsättningen att få rekryteringsbidraget eller för bidragets storlek.

Den studerande bör ha samma möjlighet som studiemedelstagare att behålla stödet vid sjukdom eller ledighet för t.ex. vård av barn. Likaså bör rekryteringsbidraget omfattas av de regler om skyddstider som gäller för sjukpenninggrundande inkomst inom socialförsäkringssystemet.

Samordning m.m.

I dagens studiemedelssystem är rätten till stöd beroende av den studerandes inkomst. Stödet minskar om inkomsten överstiger det s.k. fribeloppet under ett kalenderhalvår. CSN förordar i sitt remissvar att det nya bidraget inkomstprövas på samma sätt som gäller för studiemedel för att skapa överensstämmelse mellan stödformerna vid en eventuell övergång mellan bidraget och studiemedel. Eftersom många studieovana personer endast förväntas kunna rekryteras till studier av mindre omfattning är det rimligt att anta att många studerande med rekryteringsbidraget kommer att ha kvar ett deltidsarbete. Enligt regeringens bedömning är det därför inte möjligt att reducera rekryteringsbidraget i förhållande till inkomst för dem som väljer att endast studera på 20 procent. Bidragets förmåga att rekrytera till studier skulle då riskera att avta. För dem som studerar på halvtid eller trekvartstid skall inkomstprövning däremot ske på samma sätt som görs inom studiemedelssystemet.

Alternativa sätt att finansiera livsuppehållet under studietiden finns i form av t.ex. arbetsmarknadsrelaterade ersättningar, försörjningsstöd och socialförsäkringar vid sjukdom och funktionshinder. Dessa stöd kan i viss begränsad utsträckning lämnas till personer som deltar i utbildning. Det kan därför inte uteslutas att flera studerande med rekryteringsbidraget kommer att uppfylla villkoren för flera olika samhällsstöd samtidigt. Det är enligt regeringens mening inte rimligt att studerande skall kunna få en överkompensation av skilda ekonomiska samhällsstöd under studietiden. Föreslagna samordningsregler syftar till att undvika att så sker. Bidraget skall t.ex. inte kunna lämnas för samma tid som vanligt studiemedel eller bidrag vid korttidsstudier. Det skall också vara möjligt att återkräva rekryteringsbidrag som den studerande inte haft rätt till.

Överklagande

Rekryteringsbidraget är, till skillnad från studiemedel, inte ett generellt och rättighetsstyrt stöd som omfattar alla vuxenstuderande i reguljär utbildning. I stället är bidraget avgränsat till att kunna erbjudas vissa

särskilda målgrupper i kommunernas uppsökande och rekryterande verksamhet. Administrationen och beslutsordningen beträffande rekryteringsbidraget innebär att kommunen först skall pröva om den enskilde uppfyller förutsättningarna för bidraget. Ett sådant avgörande kan bli föremål för laglighetsprövning enligt bestämmelserna i kommunallagen (1991:900). Om kommunen vid sin prövning anser att den enskilde inte tillhör målgruppen är detta avgörande bindande för CSN. CSN:s slutliga avslagsbeslut kan i dessa fall inte bli föremål för överprövning vid Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS). Regeringen utgår från att i normala fall kommer kommunen att anse att den person som man rekryterat till studier tillhör målgruppen och uppfyller förutsättningarna för bidraget. Ärendet lämnas då vidare till CSN som fattar ett bidragsbeslut. Sådana beslut, eventuella avslagsbeslut där CSN funnit andra avslagsgrunder än att kommunen avstyrkt ansökan, t.ex. medelsbrist, eller beslut om återkrav av lämnade bidrag skall av rättssäkerhetsskäl kunna överklagas till ÖKS. Vid utformningen av överklagandebestämmelserna har regeringen beaktat artikel 6 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Närmare föreskrifter

Under förutsättning av riksdagens beslut avser regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

7.5.2 Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring

Regeringens förslag: Tid då sökanden varit hindrad att arbeta på grund av utbildning för vilken rekryteringsbidrag vid vuxenstudier lämnats får hoppas över vid prövning av rätt till arbetslöshetsersättning.

Skälen för regeringens förslag: I 17 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring anges att arbetslöshetskassan skall bortse från tiden i ett antal verksamheter vid bedömning av om den sökande uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning. Det är t.ex. tid med föräldrapenning, tid i totalförsvarspikt, tid i arbetsmarknadspolitiska program och tid med särskilt utbildningsbidrag (UBS). Regeringen föreslår att motsvarande bör gälla för deltagare i utbildning med rekryteringsbidrag. Eftersom rekryteringsbidraget riktar sig till personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden är det rimligt att studietiden med bidraget skall vara överhoppningsbar i detta avseende. Annars skulle bidragets rekryteringskraft allvarligt försämrats. Förslaget föranleder en ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Enligt 46 § lagen om arbetslöshetsförsäkring är reglerna om avstängning från respektive nedsättning av arbetslöshetsförsäkring tillämpliga beträffande UBS. Regeringen anser emellertid inte att bestämmelsen skall vara tillämplig beträffande rekryteringsbidrag vid vuxenstudier, eftersom det bidraget inte har någon koppling till ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen.

I det följande framgår att UBS avvecklas vid utgången av år 2002 (se Prop. 2001/02:161 avsnitt 12).

8 Resursram för rekryteringsbidraget

8.1 Tillgängliga resurser

Regeringens förslag: Rekryteringsbidraget skall lämnas i mån av tillgängliga resurser.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare nämnts är rekryteringsbidraget inte ett stöd som alla vuxenstuderande generellt har rätt till. I det följande beskrivs hur de ekonomiska ramarna för kommunerna avses att utformas. Vidare beskrivs hur kommunerna i nära samarbete med CSN måste hålla sig informerade om den ekonomiska utvecklingen och förbrukningen av tillgängliga medel. En god ekonomisk kontroll är av stort värde både för utbildningsplaneringen i kommunen och för möjligheterna att mer bestämt kunna erbjuda bidraget vid rekrytering av nya studerande. I den mån kommunen bedömer att tillgängliga resurser för bidraget inte kommer att räcka till alla behöriga som kan komma att rekryteras under ett år, fordras att kommunerna i enlighet med de riktlinjer som tagits fram på lokal nivå gör en prioritering bland de presumtiva sökande (se avsnitt 9 angående lokala riktlinjer). Riktlinjerna skall vara anpassade till situationen i kommunen och till den ekonomiska ramen. Det är viktigt att kommunerna utvecklar en långsiktig strategi för rekryteringsarbetet så att rekryterings- och urvalskonflikter undviks. Principerna för hur bidraget skall prioriteras skall alltså endast tillämpas på kommunal nivå. CSN kan bara lämna och betala ut rekryteringsbidrag till sökande i den takt ansökningarna kommer in till myndigheten. Det innebär att en tillämpning motsvarande den först till kvarn princip som redan finns för det högre bidraget inom studiemedelssystemet bör införas. Regeringens avsikt är att i närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen reglera ett sådant förfarande. Om kommunerna håller en god kontroll dels över hur många personer som rekryteras, dels över hur mycket som återstår av resursramen skall CSN, p.g.a. bristande resurser, inte behöva avslå en ansökan avseende en person, som hemkommunen bedömt skall ha bidraget.

8.2 Beräkning av kommunal resursram

Regeringens förslag: För varje kommun skall CSN beräkna en särskild resursram enligt en av regeringen fastställd fördelningsnyckel. Ett uppföljningssystem knyts till resursramen. Omfördelningar mellan kommunerna skall vara möjliga.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är positiva till förslaget. Göteborgs och Malmö kommun föreslår att fler faktorer bör ligga till

Skälen för regeringens förslag:

Kommunal resursram

För varje kommun skall det beräknas en särskild resursram. Regeringen föreslår att CSN får i uppgift att beräkna en ram för hur mycket medel och därmed hur många bidragsveckor som varje kommun maximalt är garanterad. Resursramen skall beräknas med hjälp av en av regeringen fastställd fördelningsnyckel. Den skall grunda sig på det antal medborgare i kommunen som är mellan 25 och 50 år och ytterligare faktorer som beskriver utbildningsbakgrunden i kommunen. Uppgiften tas fram ur Statistiska centralbyråns register. Möjligheten att väga in faktorer som förvärvsfrekvens i kommunen kan övervägas. Remissinstanserna har i allt väsentligt ställt sig bakom förslaget i denna del.

För att kommunen skall kunna lämna ett preliminärt och relativt säkert besked till den enskilde om studiefinansiering och bidragsnivå krävs ett uppföljningssystem som fortlöpande redovisar den ekonomiska ramen och hur stor del av denna som redan in-tecknats av tidigare beslut. Med ett webb-baserat system bör kommunen ges tillgång till den ekonomiska information som behövs för att kunna informera om bidraget och för en effektivare utbildnings- och uppsökarplanering. Avsikten är att CSN centralt skall stödja kommunerna beträffande uppföljningen av den tilldelade resursramen. Om en kommun inte kan rekrytera tillräckligt många personer, vilket leder till att den ekonomiska ramen inte kan utnyttjas fullt ut, skall det vara möjligt att omfördela resurser till andra kommuner som anser sig kunna rekrytera fler studerande än vad deras ramar medger. Flertalet remissinstanser är positiva till att omfördelningar skall vara möjliga.

9 Administration av rekryteringsbidraget

Regeringens förslag: Kommunerna skall pröva om den sökande har förutsättningar att få rekryteringsbidrag. Vidare skall kommunerna ta fram principiella riktlinjer för hur rekryteringsbidraget skall användas. Kommunerna skall verka för att samråd sker med berörda företrädare för lokala eller regionala parter på arbetsmarknaden, myndigheter och handikapporganisationer om sina riktlinjer för verksamheten. Kommunerna ges möjlighet att genom direktåtkomst till viss elektroniskt lagrad information få tillgång till aktuella personuppgifter. Kommunerna skall även hjälpa den enskilde med ansökan och lämna den vidare till Centrala studiestödsnämnden (CSN). CSN skall besluta om och ansvara för utbetalning av rekryteringsbidraget samt övrig nödvändig administration.

Promemorians förslag: Kommunerna skall bedöma om kriterierna för studiebidraget är uppfyllda och yttra sig över den enskildes ansökan till CSN. CSN beslutar om bidraget.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker överlag promemorians förslag. Flera remissinstanser, däribland CSN, Överklagandenämnden för studiestöd och vissa kommuner har dock uppfattat den föreslagna ansvarsfördelningen som oklar och efterlyser en tydligare rollfördelning mellan kommunerna och myndigheterna. TCO och LO framhåller vikten av ett formellt samrådsförfarande. Flera kommuner har påpekat att de saknar tillgång till vissa personuppgifter, som tidigare inkomst och tidigare studier, vilket behöver kontrolleras för att kunna få bidraget.

Skälen för regeringens förslag:

Kommunens prövning

Utgångspunkten för processen är ett vägledningssamtal mellan den enskilde och den kommunala handläggaren. Kommunens uppsökande och studievägledande verksamhet är därmed en grundläggande förutsättning för att en bedömning skall kunna göras av om en person uppfyller villkoren för rekryteringsbidraget. Kommunerna har närhet och kunskap om respektive individs förutsättningar. Till stöd för sin bedömning skall kommunerna använda såväl de uppgifter som den enskilde lämnar som de uppgifter som inhämtas genom de lokala samverkansorganen som på många platser redan finns uppbyggda. I andra fall kan de behöva utvecklas. Under kunskapslyftsprojektet har ett närmare samarbete utvecklats mellan å ena sidan arbetsförmedlingarna, Länsarbetsnämnderna, parterna på arbetsmarknaden, handikapporganisationerna och folkbildningen och å den andra sidan ansvariga för vuxenutbildningen, eftersom man ofta arbetar med samma målgrupp. I detta nätverk är det naturligt att föra vägledande diskussioner som tillsammans med kommunens riktlinjer kan fungera som stöd för de enskilda handläggarnas avgöranden i frågor om rekryteringsbidraget. I de flesta fall har den som är arbetslös kontakt med både arbetsförmedlingens och kommunens vägledare och en handlings- eller studieplan finns upprättad. Dessa planer bör självfallet tas till vara vid den fortsatta utbildningsplaneringen. Arbetsförmedlingen spelar alltså en viktig roll i den del av rekryteringsarbetet som rör dem som redan är arbetslösa. På motsvarande sätt bör kontakter ske med handikapporganisationerna i de fall ansökan avser en person med funktionshinder. De grundläggande villkoren för rätt till bidraget som kommunen skall pröva är om den sökande:

- har behov av kompetensutveckling,
- avser att studera på grundläggande eller gymnasial nivå i Sverige,
- är arbetslös, riskerar arbetslöshet eller på grund av funktionshinder behöver längre tid för att studera.

En del remissinstanser har påpekat att det behövs personella resurser för att kommunerna skall kunna göra en korrekt och rättssäker bedömning. Regeringen återkommer nedan till förslagets ekonomiska konsekvenser (se avsnitt 10).

För att kommunerna skall kunna få ett reellt inflytande över rekryteringsbidraget måste de ges möjlighet att bedöma vilka personer

som skall anses tillhöra målgruppen för bidraget. Kommunernas ställningstagande skall vara bindande för CSN. Vid sin prövning måste kommunen beakta den resursram som har tilldelats kommunen. Rekryteringsarbetet och de principer som kommunerna fastställer för användningen av bidraget måste alltså, som redan nämnts, anpassas till den kommunala resursramen.

I rekryteringsprocessen ingår även att stödja den sökande i utformningen av ansökan och ombesörja att ansökan vidarebefordras till CSN tillsammans med uppgifter t.ex. om den individuella studieplanen. Avsikten är att hanteringen så långt möjligt skall ske på elektronisk väg. Då ansökan översänds till CSN skall kommunen bifoga sitt ställningstagande. Det är viktigt att ansökan så snart som möjligt skickas in till CSN för att underlätta hanteringen och för att den ekonomiska uppföljningen skall kunna hållas så korrekt som möjligt.

Genom den föreslagna konstruktionen får kommunerna ett effektivt verktyg att använda för att främja vuxnas lärande. Individen får ett snabbare besked och huvudmannen för utbildningen ett säkrare planeringsunderlag. Den kommunala hanteringen av enskilda ärenden kommer att kunna förkortas och därmed bli mer verksam och kostnadseffektiv. Kommunerna kan även, bl.a. beroende på storlek och infrastruktur, välja att utforma sin medverkan på olika sätt.

Lokala riktlinjer m.m.

Överklagandenämnden för studiestöd och Sveriges Akademikers Centralorganisation framhåller i sina remissvar att hanteringen av ett förmånligt studiebidrag inom kommunvisa ramar, på ett helt annat sätt än hittills, kan komma att aktualisera frågan om vad som är den enskildes rätt. Detta gäller särskilt i de kommuner där behovet att kunna erbjuda bidraget kommer att överstiga vad som är möjligt att tillgodose inom ramen för resurserna. Regeringen vill påpeka att enligt den kommunala likställighetsprincipen är det inte tillåtet för en kommun att behandla sina medlemmar olika om det inte finns sakliga skäl för detta. För att en kommun skall kunna behandla sina medlemmar olika fordras att detta grundar sig på rationella hänsyn eller sakliga överväganden. Något godtycke får inte förekomma.

För att kommunens handläggning av rekryteringsbidraget skall kunna bedrivas på ett effektivt och målinriktat sätt behöver en ändamålsenlig hanteringsordning bestämmas samt riktlinjer för bidragets användning fastställas. Kommunerna skall därför verka för att riktlinjerna fastställs efter samråd med berörda intressenter, t.ex. arbetsförmedlingarna och parterna på arbetsmarknaden, i kommunen.

Att bestämma vem som har rätt till rekryteringsbidraget utgör en grannliga uppgift för kommunerna. I remissyttrandena uttrycks i flera fall oro för att i sak irrelevanta hänsyn skulle kunna påverka beslutet. Risken för ett ensidigt gynnande av bl.a. personer med försörjningsstöd, personer som väljer att studera i utbildning som anordnas av kommunen eller viss grupp anställda har förts fram. Som redan har påpekats innebär den kommunala likställighetsprincipen att kommunen inte kan ta osaklig hänsyn. De lokala riktlinjerna som skall ligga till grund för prövningen i de enskilda fallen måste dock vara tydliga och väl förankrade bland dem

som berörs. Däremot kan riktlinjerna vara svåra att reglera i ett detaljerat regelverk utan att förfördela syftet med bidragen. En kontinuerlig öppen diskussion om prioriteringar och bedömningar kan utgöra ett viktigt stöd för de tjänstemän som har att handlägga de konkreta fallen.

Kommunens ställningstagande kan på sedvanligt sätt bli föremål för laglighetsprövning enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900). I samband med remissbehandlingen har vissa kommuner uttryckt en oro för på vilken nivå inom kommunen som besluten skall fattas och efterlyst närmare information härom. Detta är dock något som varje kommun måste fatta beslut om lokalt inom ramen för kommunallagens kompetensfördelningsregler.

Samverkan

Inom ramen för den infrastruktur för det livslånga lärandet som nu formas i kommunerna, sker ett nära samarbete mellan flera av de intressenter som berörs av rekryteringsbidraget. Det är naturligt att utnyttja detta nätverk för att förankra och stödja hanteringen av rekryteringsbidraget. Parter vid sådana överläggningar är bl.a. företrädare för arbetstagarorganisationer, arbetsgivarnas organisationer, handikapporganisationer, kommunala förvaltningar, arbetsförmedlingen och folkbildningen. Samrådsförfarandet kan utformas och användas på skilda sätt. Syftet med samrådet är i första hand att ge kommunen vägledning inför fastställandet av rekryterings- och urvalsprinciper och för att tolka begrepp som ”hotas av arbetslöshet” och ”behov av extra studietid”. TCO framhåller i sitt remissvar att ett formellt samrådsförfarande är nödvändigt och viktigt för att inte skapa inlåsnings effekter. Regeringen delar denna uppfattning och anser därför att det är viktigt att kommunerna verkar för att samråd med lokala företrädare för arbetstagarorganisationer, berörda statliga organ, folkbildningen och handikapporganisationer sker om de övergripande riktlinjerna för fördelning av bidraget. Kommunens avgörande i det enskilda fallet sker därefter utifrån dessa principiella riktlinjer. För mindre kommuner kan det underlätta om samverkan sker på regional nivå.

CSN beslutar om och betalar ut rekryteringsbidraget

Ett bra samarbete mellan kommunerna och CSN är av stor betydelse för att administrationen av rekryteringsbidraget skall lyckas. I vissa delar kan den behöva effektiviseras.

CSN är den centrala myndigheten för studiestödsadministration och kan i den egenskapen bidra med viss stödjande administration i samband med kommunernas hantering av bidraget t.ex. när det gäller informationslämnande och ekonomisk kontroll och uppföljning. Det är också lämpligt att CSN ges en samordnande roll och ett ansvar för utbetalning av bidraget till den enskilde. Det behövs också en central myndighet som kan kontrollera att en individ inte blir aktuell för bidraget i flera kommuner samtidigt. För den enskilde innebär det att han eller hon kommer att få en första kontakt med studiestödsmyndigheten. Därmed läggs grunden till en naturlig övergång den dag då möjligheten

att få rekryteringsbidraget är uttömt och den studerande måste fortsätta sina studier med ordinarie studiemedel.

Det är alltså kommunen som prövar om den enskilde uppfyller kraven för rekryteringsbidraget. När en ansökan om bidrag kommit in till CSN återstår för myndigheten, att på grundval av kommunens beslut, kontrollera att den sökanden uppfyller övriga krav för bidraget och därefter fastställa beloppets storlek. Myndigheten kontrollerar att den sökande bl.a. avser att studera på en studiestödsberättigande utbildning på grundskole- eller gymnasienivå och inte studerat med studiestöd under de senaste åren. CSN behöver även ta reda på inkomsten under de senaste tolv månaderna närmast före studiernas början för att kunna besluta om rätt bidragsnivå. Det är rimligt att den enskilde själv lämnar dessa uppgifter. Om uppgifterna lämnas på heder och samvete och kan kontrolleras i efterhand bör ett sådant förfarande betraktas som tillförlitligt. Vidare behöver studieomfattningen fastställas och CSN måste också ansvara för att samordning sker med andra samhällsstöd.

Avsikten är vidare att CSN skall ansvara för anslaget och tillse att varje kommun tilldelas en resursram. Genom ett utvecklat IT-stöd skall kommunerna kunna informera sig om vilka resurser som intecknats och vilka som återstår. Om det visar sig att kommunen har överbeviljat stöd kan CSN inte fastställa något bidrag till den enskilde. När studierna väl har påbörjats kommer bidraget att betalas ut av CSN efter det att sedvanlig studieförsäkran lämnats in.

System för informationsstöd

Med direktåtkomst till elektroniskt lagrad information avses att information är tillgänglig för en användare för att på egen hand söka i den och få svar på frågor, dock utan att själv kunna påverka innehållet. Som redan framgått är avsikten att CSN skall tillhandahålla ett särskilt stödinformationssystem där kommunen på ett enkelt sätt skall kunna informera sig om den sökandes uppgifter i registret. Kommunerna behöver detta informationsutbyte för att kunna lämna pålitliga besked till den rekryterade personen om hans eller hennes möjligheter att få rekryteringsbidraget. Det rör sig om uppgifter om tidigare studier, slag av utbildning, förbrukade veckor med rekryteringsbidrag samt eventuella tidigare studier med studiestöd. Uppgifterna är inte av sådant slag att de kan betraktas som integritetskänsliga för den enskilde. Det är alltså bara fråga om sådana uppgifter som är nödvändiga för handläggningen av rekryteringsbidraget som kan bli föremål för direktåtkomst. Vidare är det endast de kommunhandläggare, som på grund av sina arbetsuppgifter behöver ha tillgång till viss information, som avses få direktåtkomst till uppgifterna. Frågan om andra offentliga och kommunala organs behov av åtkomst av personuppgifter som finns i CSN:s studiestödsregister kommer att bli föremål för en närmare översyn i en utredning som regeringen avser att tillsätta inom kort. I avvaktan på utredningens resultat och den fortsatta beredningsprocessen införs en bestämmelse om att kommunen ges möjlighet att genom direktåtkomst få tillgång till relevanta personuppgifter.

Med hjälp av detta informationssystem skall kommunerna kunna skaffa sig ett preliminärt förhandsbesked om vilket belopp som den

sökande kan räkna med att få under studietiden eller om det föreligger något hinder för den enskilde att få bidraget. Detta är givetvis mycket värdefull information som behövs i en vägledningssituation. Under förutsättning att kommunen inte överskridit sina ekonomiska ramar skall det således vara möjligt för kommunen att redan tidigt i rekryteringsarbetet ge den enskilde ett pålitligt besked om de inledande 50 studieveckornas studiefinansiering.

10 Ekonomiska konsekvenser

Dimensionering

Kostnaderna för den här föreslagna reformen beräknas uppgå till något mer än 2 miljarder kronor per år fr.o.m. 2003 vilket motsvarar de kostnader som regeringen tidigare beräknat för den planerade studiestödsreformen för vuxna. Medel härför har avsatts enligt riksdagens beslut med anledning av 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279). Avsatta medel beräknas ge kommunerna möjlighet att rekrytera motsvarande cirka 30 000 heltidsstuderande. Enligt regeringens bedömning kan flera studerande komma i åtnjutande av bidraget till följd av deltidstudier och studier på kortare tid än 50 veckor. Regeringen avser att återkomma till anslagsfrågorna i budgetpropositionen för 2003.

Kompensation för kommunernas hantering

I enlighet med den gällande finansieringsprincipen skall kommuner inte åläggas nya arbetsuppgifter eller skyldigheter utan att de samtidigt kompenseras för detta. Om statsmakterna fattar beslut, som medför ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn, skall dessa således finansieras genom en ökning av statsbidragen.

Flera kommuner, däribland Stockholms stad, har i samband mer remissförfarandet påtalat att kommunerna måste tilldelas ökade resurser för sin medverkan i enlighet med förslaget. Det förslag som regeringen nu lägger fram innebär att kommunerna får en tydligare och mer framträdande roll jämfört med förslaget i remisspromemorian och kommunerna skall således ersättas för sin medverkan i beslutsprocessen för rekryteringsbidraget. I kostnaderna ingår handläggning av ärenden, information, uppföljning, statistik, arkivering etc. Regeringen anser att kommunerna bör kompenseras för sina ökade kostnader, i enlighet med finansieringsprincipen, inom ramen för de medel som avsatts för reformen. Regeringen avser att återkomma till denna fråga i budgetpropositionen för 2003.

Administrationskostnader för CSN och ÖKS

Det särskilda uppföljningssystem som behövs för att hantera bidraget föranleder vissa kostnader för studiestödsmyndigheten. CSN:s anslag har därför för 2002 engångsvis redan ökat med 1,5 miljoner kronor för att

ge myndigheten förutsättningar att förbereda det uppföljningssystem för vuxenstudiebidraget som är tänkt att införas fr.o.m. den 1 januari 2003 (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:UbU1, rskr. 2001/02:97). Förslaget om ett nytt rekryteringsbidrag bör sammantaget inte föranleda några ytterligare kostnader för myndigheten beträffande handläggningen av bidraget eftersom reformen bl.a. innebär att UBS avskaffas och därmed avlastas myndigheten. CSN har emellertid i sitt remissvar framfört krav på kompensation avseende implementeringskostnader och systemutveckling under en övergångsperiod.

Överklagandenämnden har påpekat att det nya rekryteringsbidraget innebär att myndigheten får ett utökat ansvarsområde när rekryteringsbidraget införs och begär därför en resursförstärkning.

Regeringen avser att närmare utreda myndigheternas behov av resursförstärkning för att hantera rekryteringsbidraget. Vid behov avser regeringen att återkomma med förslag om ökade resurser till de administrativa myndigheterna.

11 Uppföljning av reformen m.m.

Regeringen bedömning: CSN bör följa och årligen redovisa hur rekryteringsbidraget använts. Statens skolverk bör, inom ramen för sin uppföljning av vuxenutbildningen, även redovisa rekryteringsbidragets effekter. En samlad utvärdering av verksamheten bör redovisas under 2005.

Skälen för regeringens bedömning: CSN bör i samband med sin årsredovisning lämna en redovisning avseende hanteringen av bidraget. Av redovisningen skall det bl.a. framgå hur bidraget använts och till vem bidraget har riktats samt för vilken typ av utbildning. Genom redovisningssystemet blir det möjligt att följa att syftet med reformen efterlevs. Vidare ankommer det redan i dag på Statens skolverk att följa hur vuxenutbildningen utvecklas i förhållande till de nationella målen. Myndigheten har bl.a. som uppgift att följa och analysera resultaten av de insatser som genomförs för att stimulera kommunerna att rekrytera korttidsutbildade män och kvinnor till grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Inom ramen för denna uppgift blir det naturligt att beakta vilken effekt rekryteringsbidraget får i kommunerna. De årliga redovisningarna gör det möjligt för regeringen att följa verksamheten och värdera effekterna av reformen. Regeringens avsikt är att senast under 2005 genomföra en samlad utvärdering av verksamheten.

Regeringens förslag: Det särskilda utbildningsbidraget avvecklas vid utgången av 2002. Förslaget föranleder ändringar i annan lagstiftning.

Regeringens bedömning: Det nya rekryteringsbidraget bör kunna lämnas fr.o.m. den 1 januari 2003. Vid denna tidpunkt bör även övriga författningsregleringar träda i kraft.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det särskilda utbildningsbidraget (UBS) infördes i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till det nya studiestödssystemet. Regeringen har i propositionen Om vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen (prop. 2000/01:72) föreslagit att stödet avvecklas. UBS avvecklas alltså, som planerat, vid utgången av innevarande år. Förslaget medför ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, semesterlagen (1977:480), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift, socialförsäkringslagen (1999:799), inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395) samt i ändringslagstiftning i vissa av dessa lagar.

Författningsregleringen bör träda i kraft den 1 januari 2003. Det innebär att rekryteringsbidraget bör kunna lämnas från och med år 2003. Detta innebär också att kommunerna och CSN redan innan detta datum kan vidta vissa administrativa åtgärder för att systemet skall kunna tillämpas i sin helhet från och med årsskiftet.

I kommunerna bedrivs redan nu ett aktivt arbete för att åstadkomma en flexibel vuxenutbildning. Som flera remissinstanser påpekat kommer särskilda åtgärder att behöva vidtas för att implementera systemet med ett rekryterande bidrag inom ramen för den uppsökande verksamheten. Regeringen förordar därför att kommunerna samarbetar med olika organ som arbetsförmedling, arbetsmarknadens parter, handikapporganisationer, CSN m.fl. för att utveckla metoder och sprida kunskaper om rekryteringsbidraget.

Miljögranskning

Enligt regeringens bedömning kommer förslagen som lagts fram i propositionen inte att få några konsekvenser i miljöhänseende.

13.1 Förslaget till lag om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Grundläggande förutsättningar för bidrag

3 §

Med regleringen i andra stycket avses att kommunerna skall lägga fast vilka principiella utgångspunkter som skall gälla för rekryteringsarbetet. För att få ett lokalt helhetsperspektiv är det önskvärt att kommunen samråder med lokala organ. Det innebär inte att samråd bör ske inför varje enskilt beslut, utan att det diskuteras vilka övergripande riktlinjer som skall gälla för rekryteringsarbetet, som är en del av kommunens uppsökande verksamhet.

Kommunens prövning m.m.

15 §

Av paragrafens första stycke framgår att rekryteringsbidraget beviljas efter ansökan. Centrala studiestödsnämnden (CSN) beslutar om bidraget, men ansökningsen skall lämnas in till sökandens hemkommun. Detta får till följd att handläggningen av ärenden om statligt rekryteringsbidrag inleds hos en kommun. Denna ordning är nödvändig för att säkerställa en snabb handläggning, vilket är viktigt när det gäller rekryteringsbidraget. Med hänsyn till att rekryteringsbidraget skall vara ett verktyg i kommunernas uppsökande verksamhet får kommunerna härigenom ett avgörande inflytande över vilka som kommer att erhålla rekryteringsbidrag.

Av andra stycket framgår att kommunen skall pröva om den sökande har förutsättningar att få rekryteringsbidraget. Kommunen bör också under handläggningen beakta att resursramen inte överskrids, så att sökanden inte inges fel uppfattning om möjligheten att få bidraget. I andra stycket anges även att kommunen skall ansvara för att ansökningsen och kommunens bedömning huruvida sökanden uppfyller de krav kommunen har att pröva översänds till CSN. Mot bakgrund av den tudelade handläggningen och att det är CSN som beslutar om rekryteringsbidrag är det angeläget att kommunen snarast möjligt skickar över ansökningsen och meddelar sitt ställningstagande, så att CSN kan påbörja sin handläggning. Kommunen skall underrätta även sökanden om sitt ställningstagande.

16 §

Ett bärande moment i lagens handläggningsbestämmelser är att kommunerna skall kunna lämna så långtgående besked som möjligt till sökandena när det gäller utsikterna att få rekryteringsbidrag. Kommunerna måste därför ges möjlighet att genom direktåtkomst inhämta vissa personuppgifter hos CSN, så att kommunens bedömningar

beträffande möjligheterna att få bidrag blir tillförlitliga för den enskilde. De uppgifter som kommer att finnas tillgängliga för kommunens handläggare är inte av integritetskänslig art, utan gäller tidigare studier, slag av utbildning, förbrukade veckor med rekryteringsbidrag samt om studiestöd har beviljats tidigare. Uppgifterna är nödvändiga för att den kommunala handläggarens preliminära besked till sökanden skall kunna lämnas snabbt och samtidigt vara korrekt. Direktåtkomst får handhas enbart av de kommunala tjänstemän som på grund av sitt arbete med rekryteringsfrågor måste ha tillgång till nu aktuella personuppgifter.

Det förtjänar att påpekas att direktåtkomsten inte medför någon utvidgning av kommunens prövning. Informationen från CSN skall bara användas som ett underlag vid diskussioner med den sökande om möjligheterna att komma i fråga för rekryteringsbidrag.

Beslut om rekryteringsbidrag

17 §

I första stycket anges att det är CSN som beslutar i frågor om rekryteringsbidrag.

För att CSN skall kunna lämna bidrag gäller enligt andra stycket dels att kommunen har kommit fram till att förutsättningarna i 3 § är uppfyllda (punkten 1), dels att övriga förutsättningar för bidrag, vilka CSN prövar, är uppfyllda (punkten 2). Kommunens ställningstagande i sin del är alltså bindande för CSN. I detta sammanhang måste också nämnas att enligt 1 § får bidrag bara lämnas i mån av tillgång på medel. Detta innebär att en ansökan kan komma att avslås på den grunden att medlen har förbrukats, även om kriterierna för att få bidraget är uppfyllda. CSN har det yttersta ansvaret för att resursramen inte överskrids.

I tredje stycket klargörs att CSN inte kan lämna rekryteringsbidrag om kommunen i sin prövning funnit att kriterierna inte är uppfyllda. Kommunens ställningstagande är alltså bindande för CSN oavsett prövningens utgång.

Överklagande

22 §

I första stycket anges att CSNs beslut i ärenden om rekryteringsbidrag får, med ett undantag, överklagas hos Överklagandenämnden för studiestöd. Undantaget avser de avslagsbeslut som har sin grund i att kommunen vid sin prövning enligt 15 § funnit att förutsättningarna för att erhålla bidraget inte är uppfyllda. Som nämnts i kommentaren till 17 § är denna bedömning från kommunen bindande för CSN. Dessa avslagsbeslut från CSN får alltså inte överklagas. När CSN har avslagit ansökningen på någon annan grund, får beslutet dock överklagas enligt huvudregeln i paragrafen. I stycket anges vidare att beslut av Överklagandenämnden för studiestöd inte får överklagas.

Av andra stycket framgår att kommunens ställningstagande enligt 15 § Prop. 2001/02:161 kan bli föremål för domstolsprövning enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

13.2 Övriga lagförslag

Ändringarna är en följd av att en ny lag om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande föreslås och att rekryteringsbidraget i princip skall behandlas som studiemedel. Ett led i införandet av bidraget är också att det särskilda utbildningsbidraget avvecklas.

Förteckning över remissinstanser som avgivit yttrande över promemorian Vuxenstudiebidrag

Prop. 2001/02:161
Bilaga

Remissyttranden har kommit in från Riksförsäkringsverket, Statens skolverk, Folkbildningsrådet, Centrala studiestödsnämnden, Nationellt centrum för flexibelt lärande, Överklagandenämnden för studiestöd, Arbetsmarknadsstyrelsen, Borås kommun, Eskilstuna kommun, Gnosjö kommun, Göteborgs stad, Halmstads kommun, Helsingborgs kommun, Kalix kommun, Kiruna kommun, Malmö stad, Mora kommun, Stockholms stad, Vansbro kommun, Vimmerby kommun, Växjö kommun, Örebro kommun, Örnköldsviks kommun, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Föreningen Svenskt Näringsliv, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Elevkårernas Centralorganisation, Riksförbundet för kommunal och statlig vuxenutbildning, Sveriges Vägledarförening, Norra Västmanlands Utbildningsförbund.

Yttranden har dessutom kommit in från Guiderna (Norrköping), Västerås stad, Arbetarnas Bildningsförbund, Handikappförbundens Samarbetsorgan och Svenska Kommunalarbetareförbundet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson, Sommestad

Föredragande: statsrådet Thomas Östros

Regeringen beslutar proposition 2001/02:161 Rekryteringsbidrag vid vuxenstudier

---

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag (0000:000) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	7 § första stycket 1	368R1612
